

**DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT**

Kunnskapsministeren

Stortinget
Karl Johansgate 22
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

25/978-

20. februar 2025

Representantforslag 55 S (2024-2025) om en norsk utlånsordning for undervisningsmateriell

Jeg viser til representantforslag fra Hege Bae Nyholt, Sofie Marhaug og Geir Jørgensen om å sette i gang en utredning av hvordan en lignende utlånsordning av undervisningsmateriell som den danske CFU tilbyr kan innføres i Norge, med hensyn til økonomiske konsekvenser, geografiske utfordringer og lokalisering.

Jeg er opptatt av at vi skal bidra til å utvikle en mer praktisk skole hvor elevene lærer mer, blir mer motivert og trives bedre. Jeg er derfor glad for at representantene er opptatt av læremidler og utstyrssituasjonen i skolen. Regjeringen er også opptatt av å legge godt til rette norske elever skal lære mer og bedre enn de gjør i dag. Da er tilgang til variert utstyr og læremidler viktige. Jeg er enig i at det trengs utstyr, tilrettelagte bygg, støtteressurser og veiledning for å legge til rette for at det blir mer praktisk læring i alle fag – på alle skoler. Det er også positivt å legge til rette for deling og gjenbruk. Men det finnes ulike måter å gjøre dette på.

I Norge er det kommunene som har ansvaret for å eie og drive skolene, herunder sørge for nødvendig utstyr og læremidler. Utdanningsdirektoratet tilbyr en rekke ressurser som skal støtte kommunene i dette arbeidet. I tillegg er det etablert flere nasjonale sentre, som hver har ansvar for å bringe fram forskning på sine fagområder og som skal formidle dette til sektoren. De utvikler blant annet ulike veiledninger, ressurser og også i noen grad læremidler, og de bidrar i lokal kompetanseutvikling.

For kort tid siden la regjeringen fram Meld. St. 34 (2023–2024) *En mer praktisk skole— Bedre læring, motivasjon og trivsel på 5.–10. trinn*. Her fremmes og omtales det at regjeringen vil innføre et nasjonalt program for praktisk læring. I tråd med tildelingsbrevene til både Utdanningsdirektoratet og de nasjonale sentrene skal de bidra til å videreutvikle dette programmet. Lesesenteret, Skrivesenteret, Matematikksenteret og Naturfagsenteret er særlig styrket for å bidra til å utvikle pedagogiske og kompetansebyggende støtteressurser.

I mange av innspillene til meldingen uttrykkes det også behov for bedre læringsarenaer og mer utstyr til å kunne drive praktisk opplæring. Mange skoler har for få spesialrom, rommene de har er underdimensjonerte eller krever betydelige investeringer for at de skal være tilpasset dagens krav og bruk. Regjeringen har derfor innført en rentekompensasjonsordning for investeringer i læringsarenaer, utstyr og inventar som bidrar til mer praktisk og variert opplæring i skolen.

Ordnningen vil ha en total investeringsramme på 8 milliarder kroner over åtte år. Målet er å stimulere kommunene til å gjøre investeringer som gir elever på 5.–10. trinn gode læringsarenaer tilrettelagt for praktisk læring. I denne ordningen kan det søkes om anskaffelser av utstyr og inventar, i tillegg til oppgradering av eksisterende læringsarenaer inne, mindre nybygg tilknyttet en eksisterende skole eller oppgradering, nyetablering av skolens uteareal, eller tilrettelegging av naturområde i skolens nærområde.

Regjeringen har også innført en tilskuddsordning for utstyr og læringsarenaer på 5.–10. trinn, med øremerkede midler til hver kommune. 127 mill. kroner i tilskuddsmidler ble fordelt i 2024. Tilskuddet er økt i budsjettet for 2025. I kommunenes svar på hva de ønsker å bruke midlene på, er det veldig mange kommuner som planlegger å kjøpe inn og oppgradere utstyret til musikkundervisningen, skolekjøkkenet, kunst- og håndverkssaler og verksteder. Det er også mange kommuner som har planer om å etablere skolehage og realisere mer fysisk aktivitet, friluftsliv og uteskole for elevene.

I meldingen understreker vi verdien av å samarbeide lokalt, både om utstyr, lokaler, kompetanse og lærerressurser, og vi trekker fra ulike gode eksempler på at dette allerede skjer. Mer samarbeid og dialog mellom ungdomsskolen, de videregående skolene og det lokale arbeidsliv, kan bidra til å nå målet om å utvikle en mer praktisk skole.

Skolebiblioteket er en læringsarena som bidrar til å fremme leselyst, gode leseferdigheter og kritisk tenking. Regjeringen har derfor styrket skolebibliotekene gjennom to ulike tilskuddsordninger som til sammen bidrar til gode skolebibliotek. Disse to ordningene er Utdanningsdirektoratets tilskudd til skolebibliotek og Kulturrådets skolebibliotekordning.

Utdanningsdirektoratets tilskuddsordning skal være med på å styrke skolebibliotekenes arbeid med leselyst i grunnskolen og å skape en inkluderende arena for leseglede for alle elever og i alle fag, og kommuner kan søke om tilskudd til personalressurser og

kompetanseutvikling gjennom ordningen. Tilskuddsordningen er styrket i flere omganger, og er nå på 50 mill. kroner.

Gjennom Kulturrådets ordning får grunnskoler bøker fra Kulturrådets innkjøpsordninger for ny norsk skjønnlitteratur, ny norsk sakprosa og nye norske tegneserier for barn og unge. Også denne ordningen er styrket, og det er prioritert 8,1 millioner kroner til ordningen i årets budsjett. I tillegg fordeles 5 mill. kroner fra spillemidlene til dette.

I tillegg til skolebibliotekordningene, har alle norske skoler tilgang til fylkesbibliotekene og deres tilbud og samlinger. De tilbyr for eksempel utlån av et bredt utvalg av klassesett av ulike typer litteratur og de har ikke minst en distribusjonsordning som er tilpasset Norge som det langstrakte landet vi er med store avstander, noe som gjør tilbudet lett tilgjengelig.

I Danmark finnes det seks ulike ressursentre for undervisningsmidler, også kalt CFUer. De er forankret under det danske undervisningsministeriet, og er plassert ved lærerutdanningene. Slik jeg forstår det, låner de seks sentrene ut de fysiske materialene, og de leveres og hentes på skolene hver uke. Norge og Danmark har svært ulik geografi, og det må antas å ville kreve mer arbeid og kostnader med distribusjon om en skulle ha en slik ordning i Norge. Jeg kjenner ikke den danske ordningen tilstrekkelig til å uttale meg om den fungerer godt i Danmark, og om det er andre rammefaktorer enn geografi som er annerledes der enn i Norge.

Videre ser det ut som om CFUene i Danmark også har oppgaver knyttet til å sørge for informasjon og yte rådgivning og veiledning til lærere m.fl. om bruk av læremidler og utstyr og bistå lærere som vil utvikle læremidler og utstyr til eget bruk. CFUene kan også omfatte kurs, prosjekter, utviklingsarbeid og nettverk samt pedagogisk og teknisk rådgivning. En del av disse oppgavene vil ligge tett opp til det de norske nasjonale sentrene allerede har i Norge.

Jeg er opptatt av å bruke virkemidler som styrker kommunene i sitt arbeid med å drive gode skoler. Da må kommunene selv vurdere, i samarbeid med skolene og lærerne, hva de har behov for, og jeg er veldig opptatt av å bruke de ordningene vi har bedre og smartere. Det er lett å tenke at en utlånsordning bare vil være positivt, men jeg mener det er mulige fallgruver med en slik ordning. En helt ny utlånsordning for læremidler og utstyr kan for eksempel føre til mindre handlingsrom både ved å være en trakt – en slags godkjenningsordning – og ved å bli en hvilepute for kommuner som da kjøper mindre enn de ellers ville ha gjort.

I tillegg vil en slik utredning måtte bli grundig og omfattende. For eksempel må det utredes hvordan en slik ordning vil påvirke markedet for læremidler og kommunenes handlingsrom, hvordan spørsmål i åndsverksloven blir berørt, forholdet til utstyr i yrkesfaglig opplæring, hvordan ordningen skal spille sammen med andre virkemidler, grenseoppgang mot de nasjonale sentrene og selvfølgelig administrative og økonomiske konsekvenser.

Jeg mener derfor at vi ikke bør bruke kapasitet på å utrede dette videre nå, men bygge videre på de ansvarsforholdene, strukturene og tiltakene vi allerede har iverksatt for å lykkes med en bedre og mer praktisk skole med tilgang på oppdatert utstyr og læremidler.

Med hilsen

Kari Nessa Nordtun

Dokumentet er godkjent elektronisk og påført statsrådets signatur